

Міністерство освіти та науки України
Поліський національний університет
ВГО «Народний рух захисту Землі»

РОДОВА САДИБА:
технології, комунікації, управління
економіка, підприємництво, екологія

Підручник

Київ – 2021

УДК 658:504 (073)
ББК 65.290-2:20.1я73
Р61

*Рекомендовано до друку Вченою радою ДНУ «Книжкова палата
України імені Івана Федорова»(протокол № 3 від 17.03.2021 р.).*

Рецензенти:

Саблук П. Т., доктор економічних наук, професор, академік-секретар НААН
Кропивко М. Ф., доктор економічних наук, професор, академік НААН,
головний науковий співробітник відділу організації менеджменту, публічного
управління та адміністрування ННЦ «Інститут аграрної економіки»

Ходаківський С. І., доктор економічних наук, професор, професор кафедри
економічної теорії та інтелектуальної власності Поліського національного
університету

Р61 Родова садиба: технології, комунікації, управління, економіка,
підприємництво, екологія: [підручн.]. вид. 2-е, випр. і доп. / М. Л. Васильєв,
М. С. Гончаренко, І. Г. Грабар, І. І. Каракаш, В. П. Якобчук,
С. В. Молодецька, М. Ф. Плотнікова. Київ: Ліра-К, 2021. 484 с.
ISBN 978-617-520-080-3

У підручнику розкрито природні, соціально-економічні та екологічні умови організації, функціонування та розвитку сільських територій через механізм реалізації ідеї Родова садиба, обґрунтовано концептуальні засади консолідованої політики розвитку соціально-просторових утворень, їх системну багатofункціональну модель, яка враховує певні рівні та типи сільських територій.

Видання передбачене для науковців, педагогів, аспірантів, студентів вищих навчальних закладів, керівників і спеціалістів органів державного та регіонального управління, місцевого самоврядування, підприємницьких структур сфери аграрного природокористування, а також широкого кола читачів, які цікавляться проблемами розвитку особистості, суспільства та екологічного господарювання.

УДК 658:504 (073)

ISBN 978-617-520-080-3

© М. Л. Васильєв, М. С. Гончаренко,
І. Г. Грабар, І. І. Каракаш, В. П. Якобчук,
С. В. Молодецька, М. Ф. Плотнікова, 2021
© Ліра-К, 2021

ЗМІСТ

ВСТУП	7
РОЗДІЛ 1. РОДОВА САДИБА У КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ.....	27
1.1. Розвиток як явище в системі суспільно-економічних відносин	27
1.2. Соціально-економічні основи розвитку сільських територій	Ошибка! Закладка не определена.
1.3. Родова садиба – простір любові: сутність, життя в родовій садибі, механізм організації	Ошибка! Закладка не определена.
РОЗДІЛ 2. БУДІВНИЦТВО ТА ОБЛАШТУВАННЯ РОДОВОЇ САДИБИ	ОШИБКА! ЗАКЛАДКА НЕ ОПРЕДЕЛЕНА.
2.1. Програма розвитку родової садиби	Ошибка! Закладка не определена.
2.2. Стратегія і тактика будівництва	Ошибка! Закладка не определена.
2.3. Технологія саманного будівництва.....	Ошибка! Закладка не определена.
РОЗДІЛ 3. РОДОВА САДИБА – ЕНЕРГОІНФОРМАЦІЙНИЙ ПРОСТІР ЄДНАННЯ ЛЮДИНИ І ВСЕСВІТУ .	ОШИБКА! ЗАКЛАДКА НЕ ОПРЕДЕЛЕНА.
3.1. Родова садиба як цілісний природно-соціальний комплекс	Ошибка! Закладка не определена.
3.2. Мікрорезонансна біоактивація води	Ошибка! Закладка не определена.
3.3. Енергоінформаційна взаємодія Людиною та родової садиби	Ошибка! Закладка не определена.
3.4. Модель синхронізації в умовах мікрорезонансу	Ошибка! Закладка не определена.
3.5. Резонанс у фізиці, хімії, біології	Ошибка! Закладка не определена.
3.5. Ведичні знання, мікрорезонанси та РС.....	Ошибка! Закладка не определена.

- 3.6. Еволюція людини в родовій садибі **Ошибка! Закладка не определена.**
- 3.7. Дистанційне діагностування ЕПП Людини.... **Ошибка! Закладка не определена.**
- 3.9. Фізичні вправи і практики для попередження деформації (закриття) енергетичних центрів С1–С7... **Ошибка! Закладка не определена.**

РОЗДІЛ 4. ВИРОБНИЧА ДІЯЛЬНІСТЬ В УМОВАХ РОДОВОЇ САДИБИ ОШИБКА! ЗАКЛАДКА НЕ ОПРЕДЕЛЕНА.

- 4.1. Діяльність в родовій садибі **Ошибка! Закладка не определена.**
- 4.2. Рослинництво в РС **Ошибка! Закладка не определена.**
- 4.3. Тваринництво в РС **Ошибка! Закладка не определена.**
- 4.4. Переробні галузі в РС..... **Ошибка! Закладка не определена.**

РОЗДІЛ 5. ПРАВО ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ ТА ЙОГО ОСНОВНІ ВИДИ ОШИБКА! ЗАКЛАДКА НЕ ОПРЕДЕЛЕНА.

- 5.1. Поняття і принципи права землекористування **Ошибка! Закладка не определена.**
- 5.2. Право постійного землекористування **Ошибка! Закладка не определена.**
- 5.3. Право орендного землекористування як основний вид тимчасового (строкового) використання земельних ресурсів **Ошибка! Закладка не определена.**
- 5.4. Право концесійного землекористування.. **Ошибка! Закладка не определена.**
- 5.5. Основні права і обов'язки землекористувачів **Ошибка! Закладка не определена.**
- 5.6. Право користування чужою земельною ділянкою (земельні сервітути, емфітевзис та суперфіцій) **Ошибка! Закладка не определена.**
- 5.7. Обмеження й обтяження прав щодо використання землі **Ошибка! Закладка не определена.**
- 5.8. Добросусідство як вид самообмеження права на використання земельної ділянки **Ошибка! Закладка не определена.**

- 5.9. Повноваження органів влади та місцевого самоврядування щодо надання ділянок у користування **Ошибка! Закладка не определена.**
- 5.10. Умови і порядок надання земельних ділянок державної та комунальної власності у користування **Ошибка! Закладка не определена.**
- 5.11. Перспективи надання земельних ділянок для заснування родових поселень та родових садіб **Ошибка! Закладка не определена.**

РОЗДІЛ 6. УПРАВЛІННЯ В РОДОВИХ ПОСЕЛЕННЯХОШИБКА! ЗАКЛАДКА НЕ ОПРЕДЕЛЕНА.

- 6.1. Формування системи публічного управління розвитком родових поселень **Ошибка! Закладка не определена.**
- 6.2. Інноваційні механізми управління розвитком територіальних громад **Ошибка! Закладка не определена.**
- 6.3. Розвиток підприємництва на сільських територіях в контексті дуальної освіти . **Ошибка! Закладка не определена.**

РОЗДІЛ 7. ОСВІТА В РОДОВОМУ ПОСЕЛЕННІ.....ОШИБКА! ЗАКЛАДКА НЕ ОПРЕДЕЛЕНА.

- 7.1. Родові садиби – шлях ноосферного розвитку суспільства **Ошибка! Закладка не определена.**
- 7.2. Концепція ноосферної освіти і її науково-методологічне обґрунтування..... **Ошибка! Закладка не определена.**
- 7.3. Поняття і визначення **Ошибка! Закладка не определена.**
- 7.4. Мета, завдання, принципи ноосферної освіти **Ошибка! Закладка не определена.**
- 7.5. Науково-теоретичні основи ноосферної освіти **Ошибка! Закладка не определена.**
- 7.6. Теорія пізнання на сучасному етапі **Ошибка! Закладка не определена.**
- 7.7. Методологія ноосферної освіти **Ошибка! Закладка не определена.**
- 7.8. Технологія ноосферної освіти **Ошибка! Закладка не определена.**

7.9. Методика викладання навчальних дисциплін**Ошибка!**
Закладка не определена.

7.10. Вплив ноосферної методики викладання навчальних
дисциплін на стан здоров'я учнів**Ошибка! Закладка не
определена.**

ОРИЄНТОВНА ТЕМАТИКА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ..... ОШИБКА!
ЗАКЛАДКА НЕ ОПРЕДЕЛЕНА.

ЛІТЕРАТУРА ОШИБКА! ЗАКЛАДКА НЕ ОПРЕДЕЛЕНА.

ДОДАТКИ ОШИБКА! ЗАКЛАДКА НЕ ОПРЕДЕЛЕНА.

ВСТУП

Навчальний курс «Родова садиба» для тих, хто покращує та вдосконалює середовище проживання, робить нашу Землю і весь світ навколо кращим і щасливішим, хто облаштовує родові поселення чи має на меті побудувати власну автономну родову садибу. Нехай це буде «Простір Любові», «Рідна земля», «Водограй» чи «Веселка» – це має стати місцем гарного і щасливого проживання. Важливо не тільки знати про це, але і як все це втілити в життя, щоб жити щасливо в екологічно чистому місці: пити чисту воду, дихати повітрям, наповненим квітковим пилюком, куштувати свіжі, екологічно чисті продукти харчування, жити з люблячим чоловіком в тому місці, яке буде доброю пам'яттю про тебе твоїм правнукам. І вранці прокинутися з думкою: бути добру.

Ми започатковуємо навчальний курс «Родова садиба» в українських аграрних університетах і коледжах, щоб більше людей почали дізнаватися про те хороше, що відбувається на Землі, у світі, про спосіб життя в гармонії з природою, щоб якомога більше людей задумались, як покращити екологію, як вести здоровий спосіб життя, що значить жити в своїй родовій садибі – створеному просторі Любові для своїх нащадків. Ми свідомі того, що будемо почуті, і чисті помисли допоможуть створити міцні сім'ї та народити щасливих дітей. І кожен з нас зробить свій внесок, щоб всім на Землі було добре.

Чим більше людей будуть жити в Мирі, Добрі та Любові, знати шляхи, як цього досягти, тим більше радості і добра буде в кожному з нас, поміж нами, в державі та світі! Чи можна передбачити майбутнє і чи потрібно це? Біблія, Ванга, Джуна і Нострадамус та ще багато святих, цілителів, ведів, волхвів, тибетських монахів, характерників, шаманів, жерців дають ствердну відповідь про можливості і надможливості Людини.

Людина влаштована набагато складніше, ніж всі сьогоденні теорії офіційної науки здатні пояснити. Не вписується в сучасну науку перш за все енергоінформаційне поле Людини. А раз не вписується – не визнається офіційною наукою. А експеримент показує, що польова структура Людини вступає у взаємодію з ЕП якої завгодно кількості інших людей. В режимі мікрорезонансної взаємодії можливе «зчитування» стану ЕП (особливо людини з

хворобами, бо хвороби деформують ті чи інші її енергетичні центри ЕП). І робити це можна, в тому числі – і на величезній відстані, без проводів, штучних пристроїв зв'язку – тими пристроями та підсистемами, що були завбачливо даровані Людині Творцем!

Навчитись зчитувати – кількісно, адресно, достовірно, навчитись коригувати (виправляти) деформовані зони ЕП (інформаційні помилки виправляти інформаційно!) – має стати вищою ціллю сучасної науки, що має інтегрувати найкращі досягнення фізики, математики, квантової механіки, філософії, сакральних знань і навичок людства, богослов'я, езотерики, всіх знань, технік і технологій шаманів, жерців, волхвів, мольфарів, ясновидців! Без такої інтеграції сучасна медицина – не більше, ніж «ремісництво».

Досліди з кількісними (відтворюваними!) замірами ЕП Людини, що проводяться в Лабораторії мікрорезонансних технологій, показують, що кореляція між наявністю захворювань та деформаціями ЕП – не гірше 0,96! Але результати ці не вписуються в основи всієї нинішньої офіційної (офіціозної!) науки, побудованої на засадах спрощеного матеріалізму та метафізики.

Стосовно сучасної освіти. Сьогодні навчання в університеті – це, як правило, 5 років. Що робить студент ці 5 років, ні для кого не секрет. Є обдаровані діти, які усі 5 років нарошують знання. Але значна частина – втрачають. Ведуть нездоровий спосіб життя, вивчають не завжди потрібні науки, обдурюють викладачів, п'ють пиво та грають в комп'ютерні ігри. Чи є альтернатива? Один із практичних засновників руху родових садіб Вадим Карабінський на своєму блозі дає оптимістично-позитивну відповідь, навіть цілу програму дій та навчання, велику частину якої автори повністю схвалюють. Отже, серед поселенців родових садіб давно зріє розумна альтернатива – п'ятирічну програму навчання поєднати з діючими родовими садібами та поселеннями.

Зрозуміло, не для всіх, а тільки для тих батьків і дітей, які бажають отримати ОСВІТУ, в прямому сенсі цього слова. Навчаючись за такою програмою, студент має можливість заробляти гроші, застосовуючи отримані знання на практиці. Що повинен встигнути зробити студент на 5 років:

- вибрати землю для майбутньої родової садіби;
- познайомитися з майбутніми сусідами;

- створити образ та проект садиби;
- вивчити досвід комерційних проектів поселень і поселенців;
- заробити кошти на облаштування садиби;
- виправити всі пошкодження тіла, отримані до навчання (ведичне ЗЦЛЕННЯ);
- навчитися керувати своїм тілом, наприклад, через освоєння бойового мистецтва;
- пізнати, як зцілюватись травмами та іншими нетрадиційними методами;
- освоїти науку природного харчування. Навчитися корисно і смачно готувати;
- навчитися зводити будинки, бані, копати колодязі, освоїти ручний-, електро- та бензоінструмент;
- освоїти обробку деревини, шкіри, металу та інші ремесла;
- навчитися будувати дамби, викопувати ставки, джерела, свердловини;
- пройти школу сільського життя: все, що робить побут у власному будинку на власній землі затишним і приємним;
- навчитися створювати сади, городи, ліси;
- отримати досвід навчання дітей. Хто вміє вчити, той вміє вчитися;
- навчитися організовувати громадські заходи, провівши спільні свята, виставки, ярмарки, змагання;
- зустріти за ці 5 років майбутню дружину!

А ось конкретний приклад. В родовому поселенні «Карельское Залесьє» вивчаються наступні предмети:

1. Каркасне будівництво (будинки, лазні, сараї, ферми, майстерні тощо).
2. Облаштування колодязів (+ біолокація ІІ).
3. Утримання курей, кіз, коней.
4. Бджільництво.
5. Заготівля дров (включаючи використання коней).
6. Косовиця.
7. Пермакультура в рослинництві.
8. Розплідник.
9. Овочівництво.
10. Фіточаї.
11. Лікарські трави.

12. Садівництво.
13. Сільський побут.
14. Організація дозвілля на селі.
15. Пічна справа.
16. Ткацтво.
17. Зведення будинків напівземельних.
18. Створення особистих ЗМІ.

Родове поселення – це більше, ніж екопоселення! Руху родових поселень вже більше 20 років. Люди об'єднуються і на власні кошти знаходять землю, відбудовують дороги, проводять електрику, створюють поселення. Таких поселень в Україні вже близько 100. Кожна сім'я облаштовує свою родову садибу, яких вже понад 1500. Це ділянка не менше одного гектара, яку сім'я облаштовує за своїм Проектом: не менше 1/3 – лісові цінні дерева і кущі, сад фруктовий, будинок, баня, господарські будівлі, ставок, грядки. В результаті, – сім'я і поселення в цілому стають на 90 % автономними. Від міста, від системи, від технократичної цивілізації. Коли зникає страх залишитися без їжі і даху над головою, в людині прокидаються творчі здібності, масштабне мислення, збільшується швидкість думки, відновлюється здоров'я, повертається радість життя і енергія Любові в сім'ї.

Наше завдання – взаємна повага у співіснуванні технократичної та природно доцільної цивілізації. Поселенцям, як і раніше, потрібен інструмент, інтернет, хірургія. Городянам потрібне свіже повітря, чиста вода, цілюща їжа, здоровий генофонд. Один без одного обидві цивілізації вироджуються. Технократичний шлях розвитку – глухий кут. Чим більше наука робить відкриттів, тим більше людей помирає від воєн, голоду, шкідливої їжі, хімічної медицини, проживання в бетонних печерах, отруєння повітря і води. Людство створене для життя на природі. Технократичний шлях знищує природу та ізолює людство від досконалих творінь Бога. В результаті людина втрачає природні можливості – їх тепер називають надлюдськими. Облаштування родової садиби дає родині чисте повітря, власну воду, власне тепло (піч і дрова), здорову їжу, вільне від примх ЖКГ житло, екопродукцію на продаж, вільний час для творчості. В садибах до жінок повертається бажання народжувати. В рідному домі і стіни допомагають. Чоловік і жінка створюють живий простір Любові, де зачинають, виношують і

самостійно народжують дітей. У них достатньо часу, щоб виховати їх в кращих традиціях вільної думки і гармонії з природою. Жителі родових садиб і поселень самі будують дороги, магазини, школи, дитячі майданчики. Оберігають ліс навколо поселення. Беруть участь у житті сіл навколо: допомагають в облаштуванні, організують культурні та спортивні програми, ініціюють суботники. Коли мільйони сімей облаштують свої садиви, ми на 100 % вирішимо проблеми державного масштабу:

1. Продуктова криза

Ліквідувати тотальну залежність від імпорту продуктів. Причому, продукти, що імпортуються, вирощені та перероблені за індустріальними технологіями, а значить – отруюють населення. Від яблука до горілки – все отруєно. Мільйона родових садиб достатньо, щоб наповнити країну екологічно чистими продуктами і почати їх експорт.

2. Демографічна криза

Населення нашої країни скорочується, звільняючи землі для іноземних громадян. Коли родина живе в садібі, яка дозволяє жити в достатку, жінки не бояться народжувати. Навпаки, вони хочуть продовжувати свій рід і залишити йому у віки простір, що буде самовдосконалюватись.

3. Що захищати сучасному солдату?

У країні, яка продана нашими правителями і умовно вважається батьківщиною, у солдата немає майбутнього. Навіть на квартиру розраховувати вже не доводиться. Якщо ж за спиною у солдата буде родова садиба, в якій його діти підрастають і зацвітають сади, то він буде захищати свою малу батьківщину і країну, яка дала йому можливість цю батьківщину отримати. У стратегічному відношенні сотні тисяч родових поселень – це сотні тисяч організованих партизанських загонів, які віддалені від міст, знають свою місцевість, мають запаси їжі та інструментів, здорові фізично, прийшли до односторонності, навчилися домовлятися і організовуватися. 1 000 ракет може знищити 1 000 міст. Але 100 000 лісових поселень знищити ракетами неможливо. А пішого ворога ми вже не раз виганяли партизанським рухом.

4. Екологія міст – це катастрофа

При такій концентрації людей, машин і виробництв все отруєно і не встигає очищатися. Коли п'ята частина населення переїде жити в родові садиби і в містах залишаться ті, кому ближче міський спосіб життя, міста почнуть очищатися. Підуть у минуле автомобільні «корки» на дорогах. Звільниться житло. З'явиться місце для лісових зон. Очиститься повітря і вода.

5. Криза освіти

Хоч наша освіта досі вважається однією з кращих у світі, насправді на виході ми маємо сіру масу непідготовлених і нездорових людей. Наша освіта не дає молоді образ щасливого життя в любові і достатку. В РС батьки вирішують питання самостійно. Часто діти продовжують відвідувати місцеві школи, але під контролем батьків. Набагато частіше діти навчаються екстерном – проходять шкільну програму самостійно, а в школі тільки складають іспити. Головне в освіті – це дати дитині образ, як жити щасливо, в любові, достатку, в гармонії з людьми і Природою. Маючи такий спосіб, діти пізнають мудрість життя, вміння вчитися самостійно і практичні навички облаштування простору життя.

6. Паливно-енергетична криза

Нафта, газ, вугілля, уран, ліс – всі ресурси невпинно скорочуються. Продаючи ресурси своєї країни, ми втрачаємо свободу і закладаємо бомбу уповільненої дії. Коли скінчиться сировина, населення країни залишиться без їжі і тепла посеред своїх міст. Якщо ж очистити міста, повітря і воду нашої країни, якщо почати вирощувати цілюще харчування, якщо облаштувати мільйон райських садів-садиб – країна стане привабливою для зеленого туризму. Люди всіх країн стануть у чергу, щоб хоч три місяці пожити в раю, зцілити тіло і душу. Цей бізнес настільки ж вигідний, як експорт сировини, але при цьому зберігає життя планеті. Родові садиби в державному масштабі вирішують велику частину проблем. При цьому держава нічого не втрачає. Родові садиби облаштовує лише частина населення, якій це до душі.

Держава тільки виграє: національна ідея згуртовує населення, зміцнює країну зсередини, вивільняє бюджетні кошти на вирішення зовнішніх завдань. Тому питання виділення землі під родові садиби – це питання в інтересах держави. Але навіть без відповідного

закону люди своїми силами беруть землю і облаштовують кожен свою малу батьківщину.

Скільки в цих роздумах «Великих Васюків» Остапа Бендера, а скільки – реальних можливостей? Скажемо оптимістично – творчій наполегливій Людині це все доступно і реально для втілення!

Бум екологічних поселень

Понад 2000 успішних громад на Землі, 420 екологічних поселень і поселень родових садиб на території колишнього СРСР, тисячі ініціативних груп – все це говорить про те, що ми живемо в перехідний час. Це питання гарно висвітлює Даяна Крістіан, дослідник світових поселень, у своїй книзі «Творимо спільне майбутнє»: «Я вважаю, що зараз ми переживаємо деякий загальнокультурний і при цьому глибоко особистий феномен – нібито одночасно «клацнуло» у психіці багатьох тисяч людей. Усвідомивши, що ми живемо у все більш фрагментованому, поверхневому, корумпованому і відверто небезпечному суспільстві, де присутні пістолети в шкільних подвір'ях і шахраї на високих посадах, ми тужимо за іншим життям – більш цілісним, осмисленим, більш доступним, таким, в якому є місце теплу, доброті, єднанню та співпраці».

Далі в книзі Даяна, яка у свої 66 років відвідала 140 екологічних поселень світу, дає розгорнуту відповідь на виклики:

– як виявити справжні наміри людей, що зібралися в одну групу, і при яких умовах вони зможуть створити єдине поселення;

– як створити не просто самодостатню родову садибу, але живе співтовариство, міцний колектив, нову модель відносин, нову культуру;

– як реалізувати ідеалістичні мрії в існуючих жорстких фінансових, юридичних та економічних умовах, як поєднати «фізику» і «лірику»;

– на що здатне об'єднання людей;

– як запобігти і як вирішувати типові проблеми екологічних поселень та альтернативних спільнот;

– як знаходити «своїх» людей і як вирішувати конфлікти, не роблячи нікого винуватим?

Ритм життя нормальної людської діяльності має бути представленим у збалансованій пропорції: проживання, відпочинок, громадське життя, виробнича діяльність. Причина краху більшості

РС ховалася в тому, що Даяна Крістіан назвала «структурним» конфліктом – ситуацію, що виникає, коли засновники з самого початку недостатньо ясно і докладно розставляють все по своїх місцях або не приймають певних ключових рішень, що породжує одне або кілька упущень, «прогалин» в організаційній структурі майбутньої громади. Ці «вбудовані в систему» проблемні ситуації функціонують, як міна уповільненої дії. В ході тижнів, місяців і навіть років процесу формування громади в групі назріває фундаментальний конфлікт, якого, по суті, можна було б уникнути, заздалегідь продумавши певні критерії.

Природно, ця зростаюча невизначеність у відносинах провокує і левову частку міжособистісних ускладнень, що ще більше посилює первинний структурний конфлікт. У той час як міжособистісний конфлікт – явище нормальне і очікуване, конфлікт структурний, якому можна було б запобігти або, принаймні, значною мірою послабити, якщо б засновники з самого початку звертали увагу на шість ключових моментів:

1. Сформулюйте ясний образ вашої громади і опишіть його у відповідному концептуальному документі. Ймовірно, немає більш руйнівного джерела структурного конфлікту в громаді, ніж відмінність уявлень у різних учасників про те, для чого вони взагалі зібралися разом.

2. Виберіть чесний, адекватний метод прийняття рішень для вашої групи, що передбачає спільну участь. У разі вибору одноголосного способу прийняття рішень (консенсусу) навчитися користуватися ним.

3. Досягніть чітких домовленостей з усіх важливих питань та запишіть їх. Люди пам'ятають слова і факти по-різному.

4. Засвоюйте навички комунікації та групової взаємодії. Зробіть пріоритетом пряме та відкрите спілкування і вирішення конфліктів. Вмійте обговорювати один з одним навіть найболючіші теми та предмети і при цьому не втрачайте контакту, залишайтеся друзями – ось що таке є хороші комунікативні навички. Сюди також відноситься і вміння підтримувати взаємну відповідальність за дотримання загальних угод.

5. У виборі партнерів зі створення громади, а також нових її учасників, віддавайте перевагу емоційно зрілим людям.

6. Навчіться думати і головою, і серцем. Формування громади схоже на спробу відкрити нову справу і укласти шлюбний союз – що може бути серйозніше?

РС та справедливе суспільство – від Мойсея, Ісуса Христа, Кампанели, Томаса Мора до Маркса та Анастасії

Мрія про справедливе, праведне суспільство виникла, мабуть, разом із появою людини розумної, що об'єдналася в плем'я, рід, і особливо – в союз племен, родів – до появи держави. На жаль, роль держави в історії цивілізації тільки підсилила мрію про «місто сонця».

40 років водив Мойсей по пустелі іудеїв. Не тільки з мрією про справедливе суспільство, а й глибокою впевненістю його побудувати – але для цього необхідно, щоб з'явилося нове покоління, що народилося на волі, оскільки, за задумом Мойсея, ті, що народилися в рабстві, не здатні цей задум втілити... Наївні більшовики! Їм з їх класовим підходом і не снилось, на скільки їх випередили іудеї. Від Мойсея, Ісуса Христа до Кампанели, Томаса Мора аж до Чернишевського і Маркса «привид» комунізму не тільки Європою, а й світом блукав.

Реалізація на практиці утопічних ідей побудови суспільства справедливості і щастя розбилася вщент, як в антиутопіях Оруела «1984» та «Скотоферма», банальною реальністю людського Его, схильністю людини швидше віддати совість за примітивне наповнення власної кишені, аніж віддати життя за полум'яну ідею світової революції і побудови світового комунізму. І якщо творці «Маніфесту комуністичної партії» так, як і Мойсей, дещо ідеалізували можливості процесу виховання людини нового типу Ното-комуністікус і побудували на цьому постулаті утопічну теорію комунізму, то теоретики-антиутопісти (Оруел, Хакслі, Зам'ятін) за основу взяли (гіперболізували) все, що є найгірше в людині – жадібність, кар'єризм, егоїзм, брехливість, підлість, боягузтво, і змоделивали антиутопію – названі вище «1984», «Скотоферма», а також «О новий дивний світ» Хакслі, «Ми» Зам'ятіна, «Собаче серце» Булгакова і багато-багато інших, від яких холоне кров у жилах... На щастя чи на жаль, практика (а це 15–20 тисячоліть людської історії) в чистому вигляді не підтвердила ні Утопію, ні Антиутопію.

Людина розумна (*Homo sapiens*) виявилася значно досконалішою, ніж моделювали антиутопісти (можливо, крім «успішних» експериментів над власними народами людоджерів типу Пол Пота, Гітлера чи Сталіна), але недостатньо досконалою для побудови так званого безкласового суспільства – комунізму. Чи не варто було б зупинитись у пошуках «міста сонця»?

Мабуть, на щастя, людина і суспільство, розвиваючись за генетичною програмою, закладеною Творцем, виявились більш консервативними до «виховання нової людини». Існування аттрактора – притягуючої множини – що забезпечує стійкість будь-якій нелінійній системі, не дозволило зникнути людській популяції, на відміну від багатьох мільйонів видів, що зникли і продовжують зникати. Але процес творення «грошової цивілізації (Катасонов), загроз ринкової економіки («Помилкова цивілізація», образ якої відтворено в романі В. Серкіна «Хохот Шамана») привели вид *Homo sapiens* до межі, за якою – самознищення... Саме з позиції тих викликів (екологічних, енергетичних, демографічних, руйнування духовності, нищення ресурсів планети, забруднення полів, водойм, повітря) пошуки виходу з цієї навали наростаючих криз мала з'явитися Ідея самопорятунку Людства.

Ідея, що примирила б утопістів та антиутопістів, християн, іудеїв, мусульман, буддистів, капіталістів, підприємців, робітників і селян, росіян і українців, англійців і шотландців, корейців і японців, сербів і хорватів, всіх людей доброї волі, без поділу за кольором шкіри, віросповідання, переконань чи інших ознак. Без попереднього «перевиховання» по-більшовицьки та по-жириновські, без водіння 40 років по пустелі по-мойсейськи.

За нашим глибоким переконанням, вид *Homo sapiens* таку ідею отримав із уст сибірської цілительки, ясновидиці Анастасії у викладі Володимира Мегре. Саме ідея родової садиби, творення власними руками простору любові на одному гектарі для багатьох майбутніх поколінь нащадків дає виду *Homo sapiens* один із останніх шансів – Вижити! І не просто Вижити – зберегти і відродити гармонію в природі, повернути рівновагу клімату, зупинити лавинні руйнації Природи і Ноосфери, і разом з цим – побудувати Справедливе суспільство! Ідея РС нікому не ставить завдань перевиховуватись під кимось придумані стандарти, статуту чи принципи.

Homo sapiens – достатньо консервативний до будь-яких перевиховань. Будуючи простір любові – власну РС – людина розумна зі всіма її чеснотами і недоліками – в гармонії з природою, з гарними думками про майбутні покоління, з любов'ю до всього, що її оточує, має створити «індивідуальний рай», який поширюючись знизу до верху створить суспільство-рай. Чи не схоже це на мрії Томаса Мора, мрії, що не пройшла перевірку практикою? Така схожість ніби має місце. Та лише на перший погляд. Вище згадані спроби побудови ідеального суспільства – від древніх общин – до Мойсея – Кампанели – Маркса центральну ідею нанизували на умову однаковості у всьому: від мундирів, гудзиків, тарілок, кількості страв на обід – аж до спільних правил поведінки і думок. Рано чи пізно це все завершувалося банальним тоталітаризмом і нещадною боротьбою аж до фізичного нищення, більшості (більшовиків) над меншістю (меншовиками).

Концепція РС – в корені інша. Вона не тільки не нищить індивідуальне в людині, а скоріше, навпаки, плекає і розвиває кращі індивідуальні риси людини і її РС, як продовження, сплетіння індивідуальних рис людини, втілених і викарбуваних в облаштуванні власної садиби. Адже саме різнобарв'я видів дозволило живій природі сформуватися і дожити до наших днів. Різнобарв'я видів – це основа стійкого розвитку.

РС не тільки не відбирає в людини індивідуального, а навпаки – найбільше зацікавлена в реалізації кожного індивідуального проекту РС, йти по можливості своїм, індивідуальним шляхом – різнобарвність, як багатоваріантність, значно швидше дозволить вибрати оптимальний шлях, а з іншого боку – саме через індивідуальне бачення, відчуття простору і його наповнення особистість найкращим чином увійде в гармонію зі своїм творенням – родовою садибою, і зерна Добра і Любові дадуть могутні паростки багатьом поколінням нащадків.

Виробничий процес в індивідуальній родовій садибі за індивідуальним задумом, за індивідуальними технологіями, з індивідуальною (без зовнішнього примусу) продуктивністю праці та її мотивації – може призвести до значних нерівномірних результатів господарювання. Як показує розвиток людства, за останні 20–30 років через систему ринкових відносин відбувається процес накопичення, найму, концентрації виробництва і капіталу –

аж до чергової революції. Очевидно, проєкт РС необхідно репрезентувати як екологічний. Господарсько-економічна діяльність РС, вийшовши на перший план, через ринок, змагання в накопиченні капіталу, його концентрації – каменя на камені не залишить – принаймні, за 2–3 покоління, – від світлої ідеї простору Добра і Любові.

Процес «розкуркулювання» 20–30 років ХХ ст. – результат нерівномірного господарсько-економічного розвитку індивідуальних селянських господарств, коли найпрацьовитіші ставали найбагатшими і під час розкуркулювання – першими потрапили під каток більшовицьких репресій... Штучне стримування економічного змагання призведе до поступового зниження розвитку, що також несе ризики деградації.

Комуністична ідея – з тотальною колективізацією землі і засобів виробництва – також веде до деградації, хоча й різко мінімізує ризики нерівномірного розвитку з відповідною концентрацією виробництва і капіталу. У роздумах Анастасії, Шамана, як і Кастанеди, Куельйо, Вернадського і багатьох теоретиків і практиків відродження та захисту Землі ідею РС подають в статичному зображенні, без глибокого моделювання динаміки на кілька поколінь вперед.

Гарне гасло «Від кожного – по здібностях, кожному – по потребах!» прогало більш короткому «Кожному – за результатами праці!». А різні результати праці – призводять до нерівномірного розвитку, що породжує, перш за все, майнову нерівність, що частиною суспільства сприймається як несправедливість, що є підставою для переворотів і революцій... І лише ті невеликі залишки цивілізації, що зберегли первинно-общинний лад (аборигени Австралії, Америки, північних районів Росії, деякі африканські та полінезійські племена), підтримують динамічну рівновагу з живою природою, беручи лише стільки, скільки необхідно для проживання, зовсім не змагаючись між собою на царині накопичення... Можливо, родовим поселенням варто взяти цей досвід на озброєння, як і досвід кібуц в Ізраїлі, кооперативного руху в Скандинавських країнах, де первинна цінність – Природа та її збереження. Ринок, товарно-грошові відносини і особливо – лихварська діяльність – це «помилкова цивілізація». Ідея РС

приходить до конфлікту інтересів з цивілізацією лихварів-банкирів. Очевидно, що конфлікт цей не піддається вирішенню.

Глобально – планета з Новою Цивілізацією родових садиб можлива як єдина, що дає ще шанс виживання людині розумній, але ця Нова Цивілізація має бути не ринковою, і тим більше – не лихварсько-банківською. Як показує вивчення практики організації способу життя в родових поселеннях, для управління життєдіяльністю поселення організуються громадські територіальні громади, які реєструються в сільраді. Для організації виробництва сільгосппродукції, товарів і послуг переважна більшість поселень використовують таку організаційну форму, як споживче товариство, законодавча база для якого є в наявності.

Найвища цінність Нової Цивілізації – здоров'я і життя людини та здоров'я і життя планети. Взагалі, чи варто очікувати від ідеї родових садиб вирішення Надзадачі – побудови справедливого суспільства на довгі віки? Чи можливий його стійкий розвиток хоча б протягом 3–5 поколінь? Надто багато чинників, спокус і недоліків є в початкових умовах, щоб дати ствердну відповідь в моделюванні такої задачі. Не будемо і ми вимагати розв'язку Надзадачі від ідеї родових садиб. Надто маленькі росточки у цієї ідеї сьогодні, дуже незначна частина населення планети поки що живе цією ідеєю.

До моменту, доки ідея РС не оволодіє часткою населення планети P , такою, що виконується нерівність: $P \geq P^*$, де P^* – критичне значення, реалізацію ідеї РС будемо обґрунтовувати виключно з позиції її автономності, екологічності, стійкості. Дійсно, колосальні зручності урбанізованої цивілізації покояться на тотальній залежності окремої маленької (беззахисної) людини від їх Величності МЕРЕЖ – газо-, водо-, електро-, тепло-, інформаційного постачання – та від наявності коштів сплачувати фактично монополізовані послуги, відповідно до цін, які можуть змінюватись від апетитів господарів Мереж. Цивілізація Мереж – дуже вразлива. Принаймні, зовнішні загрози (теракт, збройний конфлікт, агресія сусідніх держав) перш за все завжди направлені на «...почту, телеграф, вокзал...» – за одним з перших декретів Леніна під час жовтневого перевороту в далекому 1917 р., значно менш глобалізованої тодішньої Росії. Відсутність води, електроенергії, газу, непрацююча каналізація здатні за 2–3 тижні квітучі міста

перетворити в хаші бруду і смороду, а холод (якщо це зима) чи інфекції (якщо це літо) доконають людей.

Аналогічний сценарій очікує людину навіть тоді, коли Мережі у справному стані, але відсутні кошти (по якійсь із причин) на оплату їх послуг. Це не провокуватиме глобальної катастрофи, але окрема людина, залишившись один на один з Мережами без грошей, миттєво буде відключена, відокремлена, ізольована і викинута напризволяще безжалісної машини, ім'я якій – Мережі. Навіть при деякій лояльності окремих чиновників системи Мереж маленька людина довго не протримається...

В порівнянні з цими сумними сценаріями, родова садиба – це не просто незалежність від Мереж, це не просто Автономність – це благодать Божа. Оскільки таке від'єднання від мереж різко піднімає самооцінку людини, робить її господарем власної Долі. Із зовсім іншим – вільним – світоглядом і з зовсім іншою – високою і доцільною – системою цінностей. А якщо сюди додати значно нижчі (приблизно в 10 разів менші!) витрати на будівництво, енергоносії, водо- та теплопостачання – переваги стають ще вагоміші! Навіть в непростих умовах Магаданської області, описаних у творі В. Серкіна «Хохот Шамана» для забезпечення автономності (їжа і дрова) Шаман витрачає в рік лише 10–12 днів! Розумно спроектована, збудована, що з любов'ю підтримується, родова садиба дозволить небачену Свободу людині в епоху Мереж. 5 м³ природного газу (добова норма гарно утепленої міської квартири взимку) – це 10–12 кг дров. В річному перерахунку – це 4000 кг, або 7–8 м³ дров. Щорічний приріст такої біомаси без проблем забезпечить 1 га родової садиби.

З водою, каналізацією – ще простіше. В родовій садибі цієї проблеми взагалі не існує. Стосовно освітлення – трохи складніше забезпечити автономність, але можливо. Навіть сьогоднішній рівень сонячних батарей, термогенераторів, мускульних динамомашин, вітрогенераторів частково допоможе зменшити залежність від електромереж.

Масове впровадження світлодіодів за останні 3–5 років майже в 10 разів зменшило витрати електроенергії на освітлення, що спонукає масову розробку виключно для автономного освітлення гібридних модулів у складі:

- 1) термогенератор,
- 2) блок ВЕУ,
- 3) блок сонячних батарей,
- 4) акумулятор,
- 5) інвертор,
- 6) мікропроцесор,
- 7) автономна мережа на 5–10 кВт з світлодіодних лампочок потужністю 5-10 Вт.

потужність модуля – в
 межах 100–150 Вт/год
 безвідмовної роботи –
 10000 годин, вартість –
 1000...1500 \$

Надзвичайно актуально для забезпечення автономності РС мати високонадійні автономні джерела механічної енергії (вітрової, гідро-, гужової) з безпосереднім підведенням до споживача – на січкарню, млин, доїльну установку, водяний насос – без перетворення в інші види енергії (наприклад, електричну).

Мережі – як засіб поневолення людини

Об'єднання людей в різноманітні мережі – від водо-; газо-; електро-; каналізації до радіо-; телебачення; інтернет, на перший погляд, справа корисна і благородна. Зменшує затрати фізичної праці, дозволяє утримувати в чистоті великі урбанізовані поліси, сприяє покращенню комунікацій. З іншого боку, «споживач» Мережі – майже в повній відповідності до визначення іншої залежності (від горілки, цигарок, наркотиків) – людина, в якій господарі Мереж забрали право на власні вчинки, кошти, і, зрештою, на власні думки. Сьогодні Мережі вирішують, що буде на обід, який одяг носити, за якою ціною купувати воду, газ, електроенергію, які фільми дивитись, що і в якій послідовності викладати новини. Тотальна глобалізація перетворює суспільство свідомих громадян в біомасу напівроботів, за яких Мережі (вірніше – господарі Мереж!) вирішують стратегію поведінки, думок і вчинків, а саме: що купувати, за кого голосувати, яка політична лінія є єдиною правильною. Треба мати дуже буйну фантазію, щоб в умовах тотальної Мережевої наркоманії всерйоз говорити про цінності «демократичного суспільства», «свободу слова», «вільні вибори», «волевиявлення громадян»!?

Мережева цивілізація залишає лише шпаринку – через оці розмови «вільних» громадян залишати їм привид «демократії» та

«носія влади». І лише **Родова Садиба** є дієвим чинником **вирватись** особистості із програми власників **Мереж**, стати **господарем власної долі, своїх вчинків і думок!**

Мета і задачі навчальної дисципліни:

Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни – теоретична і практична підготовка студентів у сфері організації та функціонування родових садиб, формування умінь проектувати родові поселення та розробляти стратегії їх розвитку на різних рівнях і в конкретних умовах.

Як результат засвоєння дисципліни студент повинен *знати*:

сутність, характер і головні компоненти розвитку сільських територій;

основні етапи розвитку сільських територій в Україні та основні напрямки їх державного регулювання;

особливості формування продовольчої безпеки та умов підвищення якості життя населення;

механізми управління діяльністю сільських поселень, критерії та індикатори їх розвитку;

основи самоорганізації суспільства та ноосферної освіти;

основні підходи до безвідходного, енергоощадного біоенергетичного, органічного виробництва;

вміти:

аналізувати сучасні тенденції та соціально-економічні умови становлення та розвитку сільських поселень як осередку суспільства;

забезпечувати безвідходне, енергоощадливе, біоенергетичне, органічне, пермакультурне виробництво, екологічне будівництво в гармонії з природою;

започатковувати народні ремесла та промисли на сільських територіях, організовувати та проводити народні свята та обряди за святами сонячного циклу;

забезпечувати механізми співпраці з місцевими та загальнодержавними органами влади, що сприятиме відродженню сільських територій, прямому народовладдю та самоврядуванню в межах управління територіальними громадами;

формувати передумови біоадекватної ноосферної освіти всіх верств населення в межах визначених територій.

**Програма курсу
ОРІЄНТОВНА СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ
ДИСЦИПЛІНИ**

Модуль		Змістовний модуль		Години для окремих видів занять			
№ з/п	назва	№ з/п	назва	лекції	практичні заняття	самостійна робота	разом
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Теоретичні основи розвитку родових садиб	1 1.1 1.2 1.3 1.4	Теоретичні підходи визначення сутності сільського розвитку, родових садиб Сільський розвиток як явище в системі суспільно-економічних відносин Соціально-економічні основи розвитку сільських територій Родова садиба (РС) – простір любові: сутність, життя в родовій садибі, механізм організації Родова садиба і гармонізація внутрішнього світу батьків і дітей	4		4	8
2	Практика організації процесів життєдіяльності в родовій садибі та родовому поселенні	2 2.1 2.2 2.3 3	Будівництво та облаштування родової садиби Програма розвитку родової садиби Стратегія і тактика будівництва Технологія саманного будівництва Родова садиба – енергоінформаційний простір єднання людини і всесвіту	4 4	2 2	4 4	10 10

		3.1	Родова садиба як цілісний природно-соціальний комплекс				
		3.2	Мікрорезонансна біоактивація води				
		3.3	Енергоінформаційна взаємодія Людиною та родової садиби				
		3.4	Модель синхронізації в умовах				
		3.5	мікрорезонансу				
		3.6	Резонанс у фізиці, хімії, біології				
		3.7	Ведичні знання, мікрорезонанси та РС				
		3.8	Еволюція людини в родовій садибі				
		3.9	Дистанційне діагностування ЕПП Людини				
			Фізичні вправи і практики для попередження деформації (закриття) енергетичних центрів С1–С7				
		4	Виробнича діяльність в умовах родової садиби	4		4	8
		4.1	Діяльність в родовій садибі				
		4.2	Рослинництво в РС				
		4.3	Тваринництво в РС				
		4.4	Переробні галузі в РС				
3	Механізми управління діяльністю родових поселень	5	Право землекористування та його основні види	4		4	8
		5.1	Поняття і принципи права землекористування				
		5.2	Право постійного землекористування				
		5.3	Право орендного землекористування як основний вид				

			тимчасового (строкового) використання земельних ресурсів				
		5.4	Право концесійного землекористування				
		5.5	Основні права і обов'язки землекористувачів				
		5.6	Право користування чужою земельною ділянкою (земельні сервітути, емфітевзис та суперфіцій)				
		5.7	Обмеження й обтяження прав щодо використання землі				
		5.8	Добросусідство як вид самообмеження права на використання земельної ділянки				
		5.9	Повноваження органів влади та місцевого самоврядування щодо надання ділянок у користування				
		5.10	Умови і порядок надання земельних ділянок державної та комунальної власності у користування				
		5.11	Перспективи надання земельних ділянок для заснування родових поселень та родових садиб				
		6	Управління організацією діяльності родових поселень	4		4	8
		6.1	Формування системи публічного управління				

		розвитком родових поселень				
		6.2 Інноваційні механізми управління розвитком територіальних громад				
		6.3 Розвиток підприємництва на сільських територіях в контексті дуальної освіти				
		7 Освіта в родовому поселенні	4		4	8
		7.1 Родові садиби – шлях ноосферного розвитку суспільства				
		7.2 Концепція ноосферної освіти і її науково-методичне обґрунтування				
		7.3 Поняття і визначення				
		7.4 Мета, завдання, принципи ноосферної освіти				
		7.5 Науково-теоретичні основи ноосферної освіти				
		7.6 Теорія пізнання на сучасному етапі				
		7.7 Методологія ноосферної освіти				
		7.8 Технологія ноосферної освіти				
		7.9 Методика викладання навчальних дисциплін				
		7.10 Вплив ноосферної методики викладання навчальних дисциплін на стан здоров'я учнів				
	Всього		28	4	28	60

РОЗДІЛ 1

РОДОВА САДИБА У КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ

1.1. Розвиток як явище в системі суспільно-економічних відносин

Досвід світу у формуванні системи господарювання та життєдіяльності спільнот довів пріоритетність демократичних способів управління як невеликими колективами з чітко окресленою метою існування, так і окремих індивідів, що взаємодіють у соціумі, розуміють та добре знають принципи функціонування соціальних систем, а також великих груп на рівні народів та наднаціональних утворень. Великий колектив людей світу не завжди демонстрував виключно позитивний досвід співпраці внаслідок діяльності осіб, які самореалізувалися за рахунок інших, що руйнувало систему в цілому. Виявлення альтернативних підходів управлінні суспільством як динамічною системою став причиною появи поселень нового типу (моделі соціуму майбутнього). Успішне функціонування окремих з них (наприклад, екопоселення Тамера в Португалії) збагачує суспільство інструментами для становлення соціальної «піраміди».

Розвиток глобальної мережі поселень (моделей нового соціуму), зокрема мережа GEN активізує координацію екологічних поселень світу (понад 15 тисяч членів). Кожне представництво організації є відкритим для проектів екологічного спрямування та отримує фінансування з боку регіональних структур (наприклад, у Європі – це Європейська Комісія Навколишнього Середовища), має власні органи управління (європейський регіональний секретаріат GEN), статус недержавної організації, акредитованої ООН як консультанта у Економічній та Соціальній Раді (UN-ECOSOC), партнера з Навчань і Досліджень (UNITAR).

Світовий досвід створення альтернативних поселень нараховує понад п'ятдесят років. Екологічні поселення є на всіх континентах у всіх цивілізованих країнах світу. Водночас варто відмітити відсутність єдиного підходу до визначення сутності екологічного

поселення та розуміння його ролі у суспільстві. Також відсутня єдина система сертифікації щодо визначення, яке з поселень є екологічним, а яке – ні, тому має місце самоідентифікація кожної конкретної групи людей, що хоче бути віднесеною до певного кола ідей. Організація альтернативного поселення передбачає формування та узгодження концепції його створення з ініціаторами проекту та тими, хто до нього приєднується в ході реалізації. Фіксацію усіх погоджень доцільно проводити в письмовій формі й з врахуванням стратегії розвитку та зобов'язань сторін. Природнім є розподіл праці та спеціалізація відповідно до інтересів й уподобань окремих осіб. Як вітчизняні, так і зарубіжні альтернативні поселення (об'єднання людей) класифікуються за рядом ознак, головними серед яких, на наш погляд, є:

1) за цілями створення – релігійні, духовні, комуни та громади, екологічні, анархічні;

2) за активністю громадських впливів на суспільство – локальні, регіональні, глобальні;

3) за місцем розміщення – міські, сільські, змішані;

4) за мотивацією створення – анархічні, сутнісні (формування відповідного рівня свідомості), за інтересами (подобається займатися відповідною справою);

5) за системою Ради поселення: однорівневі (рівність всіх учасників), пірамідальні (кожен керує в межах своїх повноважень, функцій визначеного рівня ієрархії);

6) за кількістю учасників – родинні (присутні члени однієї родини), громадські (традиційно чи стихійно сформовані адміністративно-правові одиниці – люди селяться в селах, садових ділянках, будують котеджі за містом, щоб дихати свіжим повітрям), поселення родових садіб (як території, що об'єднують декілька родів, кожен з яких формує простір, де збирає традиції, духовність та надбання свого роду);

7) за напрямками діяльності – поселення, створені з метою захисту лісів, води, екологізації міського способу життя, рухи щодо забезпечення здорового способу життя, для спільного проживання у спільних будинках в межах міст тощо.

Релігійні поселення у своїй основі підтримують одну з найбільш поширених релігій, часто мають жорстку ієрархію, підкоряються правилам-обрядам, традиціям, якщо не суперечать політичним

інтересам та не заборонені офіційно існуючими релігійними течіями, існують довго; духовні – підтримують альтернативні духовні течії. Анархічні відкидають будь-які організаційні та управлінські форми існування, як правило, є деструктивними за своєю природою, легко приймають до свого членства й легко відпускають зі своїх рядів, часто стихійно виникають й довго не існують. Громади, комуни, кооперативи, сімейні підприємства, команди бізнесу (малого, середнього та корпоративного) об'єднуються за формою (житлові кооперативи) та місцем проживання (сільські та міські), професійними чи іншими інтересами та діють як структури місцевого чи державного рівня, а також динамічні успішні стійкі системи альтернативного сучасному способу соціального й економічного розвитку. Прикладом таких суб'єктів суспільного життя є екологічні поселення (активні впроваджувані та популяризатори екологічних підходів – органічного виробництва, пермакультурного дзайну, безвідходних технологій біо та циклічної економіки, споживачі відновлюваних джерел енергії, орієнтовані на самозабезпечення, самодостатність, гармонійне ошадливе ставлення до природи тощо). Члени екологічних поселень, за спостереженнями соціологів і психологів, є високоосвіченими, інтелектуально розвиненими молодими індивідами з активною життєвою позицією, які ведуть здоровий спосіб життя. Такі поселення часто сформовані відповідно до сповідуваної організаторами концепції, наприклад переселення родини в сільську місцевість внаслідок несприйняття урбаністичних тенденцій у соціумі, бажання відновити середовище існування певних видів флори та фауни. Екологічні поселення у своїй більшості передбачають створення громади, спроможної вирішувати велике коло питань спільного життя. Зазначимо, що сільські території є більш придатними для спільного вирішення питань розвитку соціуму екологічно. Для багатьох – це спроба побудови альтернативної реальності з метою вирішення проблем сучасного суспільства, моделі майбутнього життя людини на Землі, що триватиме нескінченно довго та збереже планету для дітей та онуків без залучення методів боротьби.

До мотиваційних чинників створення альтернативних поселень можна віднести :

1) несприйняття існуючої в суспільстві системи соціально-економічних та інших відносин, наприклад, умов життєдіяльності в місті (забруднені території – їжа, вода, повітря, ґрунт, недоступні фактори життєдіяльності або не відповідають критеріям якості – постійні стреси, незручна перевантажена інфраструктура, заробіток, що займає практично весь час, не дає можливості повноцінно жити);

2) зміна способу життя внаслідок зміни свідомості, розуміння того, як працює Всесвіт та Світобудова. Розуміння того, що існуюча цивілізація не може існувати вічно на планеті Земля – внаслідок вибору технократичної системи як привалюючої і, як наслідок, руйнації природних механізмів, людство не зможе зберегти досягнутий стиль та рівень життя тощо;

3) просто подобається займатися тим, що подобається.

Наразі більш активними темпами розвиваються екологічні поселення, спільним рисами для яких як в Україні, Росії та світі в цілому, є наступні:

1) *екологічне будівництво*, під яким розуміємо зведення простих дешевих будинків з природних матеріалів, що, як правило, є в місцях розміщення будівель, що легко будуються, є теплими, енергозберігаючими, переважно з усіма автономними системами життєзабезпечення;

2) *екологічне відновлюване землеробство*, органічне землеробство, пермакультура, тобто розглядаються такі види землеробства, що передбачають відновлення ґрунту, підвищення його родючості завдяки природним механізмам, відновленню біологічного різноманіття;

3) *природодоцільна життєдіяльність*, що включає лояльне ставлення до природи, мінімальний негативний вплив на Людину та Природу, поліпшення та відновлення навколишнього середовища – екологічний мінімалізм в побуті та виробництві;

4) *альтернативна енергетика* – сонячна, вітрова, геотермальна та інша, зумовлена природними процесами енергетика;

5) *природозберігаючі технології*;

6) *суспільне проживання* – соціальні підходи до формування громади, спільне проживання, відновлення втрачених зв'язків, взаємодопомога, кооперація, спільне володіння об'єктами побуту, рухомим та нерухомих майном, вирішення нагальних питань